

2.1.1. Földrajz

A tantárgy versenyében az alább leírtakon túl az 1. pontban foglaltakat is figyelembe kell venni. A verseny egy kategóriában és három fordulóban zajlik. A második fordulóra jutó versenyzőknek az első forduló után pályamunkát kell beadniuk az alábbiakban megadott témák közül egyet kiválasztva. A pályamunkát egy nyomtatott példányban és egy CD-n kell beadni (a CD-n egy .pdf vagy .doc típusú file-ban legyen az egész dolgozat).

A pályamunka **jeligés**. A versenyző által jelikeként választott kifejezést rá kell írni a pályamunkára és a CD-re, de ezen kívül **semmilyen más jelzést** (nevet, iskolai bélyegzőt stb.) nem lehet rajta feltüntetni. A jeligét is úgy kell megválasztani, hogy az ne utaljon a versenyző személyére, és betű karakterrel kezdődjön.

Minden pályamunkához egy kisméretű (C6-os) lezárt borítékban kell elhelyezni a versenyző adataival megfelelően kitöltött **4. sz. mellékletet** (Adatlap pályamunkához). Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az adatközléshez kötelező a **4. sz. melléklet** használata! Kívül a borítékon kizárólag a jelige szerepelhet.

A versenyzőknek a jeligével ellátott pályamunkát (nyomtatva ill. CD-n) és a jeligés borítékot – a felterjesztési határidő figyelembe vételével – át kell adniuk az iskola igazgatójának.

A pályamunkákat a jeligés borítékkal együtt postázásra (kézbesítésre) alkalmas módon becsomagolva az iskola igazgatójának kell továbbítani az Oktatási Hivatalba a megjelölt határidőig. A csomagoláson az iskola hosszú bélyegzőjén és a címzésen kívül csak a következőket kell feltüntetni: "OKTV földrajz pályamű(vek)".

Csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell felterjesztetni az Oktatási Hivatalba, akiknek az első fordulóbeli dolgozata a felülvizítés után elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot.

A pályamű elkészítésének szabályai:

- A pályamű terjedelme, a kötelezően megadandó tartalomjegyzék és irodalomjegyzék, valamint az ábrák, a táblázatok, az esetleges mellékletek, hivatkozásjegyzék leszámításával, 15-30 gépelt oldal lehet (12-es betűmagasság, 1,5-es sortávolság, 2,5 cm margó). A munka teljes terjedelme legfeljebb 40 oldal lehet. A megadottnál kisebb vagy feleslegesen nagyobb terjedelmű pályamunkák esetében csökkentett pontszám jár.
- A versenyzők törekedjenek a megfelelő stílusra és helyesírásra, mert a versenybizottság ezt is figyelembe veszi az értékeléskor.
- A pályamű szövegében a más munkákból (nyomtatott formájú cikkekből, könyvekből stb., ill. interneten megjelent munkákból stb.) vett tények, gondolatok stb. esetében a tudományos munkákban szokásos hivatkozási formát **kötelező** használni: szükséges a szövegközi (vagy lábjegyzetes) hivatkozás az adott forrásmunkára (szerző, év [pl. Kovács K. 2004], esetleg oldalszám, ahol fellelhető az információ), s a hivatkozott munkákat az irodalomjegyzékben (ABC-sorrendben) tételesen le kell írni (szerző, év, cím, kiadó, kiadás helye; ill. szerző, év, cím, folyóirat évfolyama, száma, oldalszám [oldaltól oldalig]). Egy munkából való szó szerinti idézéskor idézőjel használata és pontos oldalszám megadása is kötelező. A szövegközi (vagy lábjegyzetes) hivatkozások hiánya illetve a felhasznált forrásmunkákból összeállított irodalomjegyzék hiánya esetén a pályamunkát a versenybizottság nem értékeli.
- Szükséges a fejezeteket sorszámozni, a munkát oldalszámokkal ellátni. A pályamunkába illesztett ábrákat (térkép, kép, fotó stb., összefoglaló néven ábrák) és táblázatokat sorszámozni kell: 1. ábra, 2. ábra ...; 1. táblázat, 2. táblázat .... Emellett címmel kell ellátni, valamint a nem önálló készítésű, összeállítású ábrák, táblázatok esetében a forrást is fel kell tüntetni (pl. Forrás: KSH 1999). A szövegben az ábrák, táblázatok feldolgozásakor, elemzésekor szükséges ezekre hivatkozni. A forrásmegjelölések hiánya illetve az irodalomjegyzékben az ábrák, táblázatok forrásai feltüntetésének hiánya esetén csökkentett pontszám jár.
- Kerülni kell a költséges, díszes megjelenítést, de az egyszerű bekötési mód ajánlott (spirálozás stb.).
- A pályamű kizárólag a versenyző önálló munkája lehet. Amennyiben a versenybizottság ennek ellenkezőjét állapítja meg, a versenyzőt kizárja a verseny résztvevői közül.

A verseny anyaga

A pályamunkák témái (a pályamunka címe a témacímtől eltérő is lehet):

1. Lakóhelyem időjárásának jellemzői (Bemutatni és értékelni lehet a lakóhely (település/kistáj) korábbi és aktuális időjárás jellemzőit, valamint ezek egykori és jelenlegi hatását a helyi társadalomra, gazdaságra. Be lehet mutatni mérési adatok alapján a napsütéses órák számát, a csapadék mennyiségét,

a szél erősségét stb., akár az országos átlagértékekhez viszonyítva, s az esetleges időbeli változásokat is elemezni lehet. (A levegőminőségre és -szennyezésre is ki lehet térni, és a vizsgált területről akár ún. zuzmótérkép is készíthető.) Célszerű bemutatni, hogy miként hasznosított/hasznosít ezekből egy konkrét természeti erőforrást a helyi társadalom és gazdaság, valamint fel lehet tární, hogy milyen aktuális problémák vannak ezen a téren, és milyen fejlesztési, változtatási lehetőségek vannak még.)

2. Ipari felhasználású nemfémek ásványi nyersanyagok bányászata és hasznosítása Magyarországon (Jellemezni lehet Magyarország ipari felhasználású (azaz nem kifejezetten építőipari felhasználású) nemfémek ásványi nyersanyagvagyonát, értékelni lehet ezt európai összehasonlításban. Be lehet mutatni és össze lehet hasonlítani ezen nyersanyagok képződésének korát és folyamatait, jelenlegi területi elhelyezkedésüket, a fontosabb lelőhelyeket jellemezni lehet geológiai szempontból, elemezni és értékelni lehet a bányászat jellemzőit és az ezzel járó környezeti kockázatokat. Bemutatni és elemezni lehet a nyersanyagok elméleti és konkrét hazai felhasználási formáit. Célszerű részletesen bemutatni egy konkrét lelőhelyet geológiai és bányászati szempontból, valamint a bányászott nyersanyag hasznosítását.)

3. Lakóhelyem egy termelő (mezőgazdasági vagy ipari) vállalatának gazdaságföldrajzi jellemzése és környezethasználatának bemutatása (Bemutatni és értékelni lehet adott vállalat beszerzési és együttműködési kapcsolatrendszerét földrajzi szempontból, anyag- és energiaigényét, ennek időbeli változását, ezenkívül termelési jellemzőit, termékpalettáját, az alkalmazott technológiákat, foglalkoztatási, munkaszervezési ismérveket. Fontos lehet az értékesítés, szállítás, logisztika jellemzőinek bemutatása. Mindezt környezeti oldalról is fontos körülmény, tehát többek közt a vállalat vízhasználati és -kezelési, levegőtisztaság-védelmi, talajvédelmi, hulladékgazdálkodási stb. tevékenységét is fel lehet tární földrajzos szemmel, és be lehet mutatni, amennyiben ezeknek van jelentősége a cég tevékenysége és a hatásviselők (lakosság, környezet, természeti értékek) szempontjából.)

4. Lakóhelyem kiskereskedelme földrajzos szemmel (Be lehet mutatni a lakóhely (település/városrész, kerület/kisebb térség) kiskereskedelmét, jellemzőit, azok változását, a különböző kiskereskedelmi szolgáltatásokat, szolgáltatókat. Felmérni és elemezni lehet ezek területi elhelyezkedését, ezek okait, s az esetleges változásokat. Bemutatni és értékelni lehet a kapcsolódó infrastruktúrát. (Kínálati oldal.) Meg lehet próbálni felkutatni a vásárlói szokásokat és ezek földrajzi jellemzőit, akár általánosan, akár néhány konkrét egységen keresztül. (Keresleti oldal.). Fel lehet tární a lokális kiskereskedelem fejlesztési lehetőségeit.)

5. Magyarország és Ausztria demográfiai és népességföldrajzi összehasonlítása (Idősoros adatok segítségével össze lehet hasonlítani a két ország demográfiai jellemzőinek alakulását, közte a népességszám változását, a születések, halálozások számát, a vándorlási egyenleg alakulását, a korosztályos megoszlást stb.. Ezeket az Európai Unióra jellemző értékekkel, trendekkel is össze lehet vetni. Emellett fel lehet tární és elemezni lehet statisztikai adatok és térképek segítségével a népesség elhelyezkedésének területi és települési különbségeit a két országban, ezek esetleges időbeli változásait.)

Első forduló

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 200 pont).

Tesztkérdéseket tartalmazó feladatlap megoldása természetföldrajz és társadalomföldrajz témakörökből.

A feladatok megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Második forduló

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 200 pont).

A földrajzi kompetenciákat mérő feladatlap megoldása természetföldrajz és társadalomföldrajz témakörökből (tesztkérdések, szövegelemzés, diagramelemzés, hibakutatás, kiegészítés stb., és az egyik feladat egy rövid esszé írása lesz).

Egyes feladatok megoldásához számológép, vonalzó és körző használata szükséges lehet, ezért ezek használata engedélyezett.

Egyes feladatok megoldásához az elmúlt időszak természet- és társadalomföldrajzi vonatkozású eseményeiről szóló hazai, külföldi hírek és hazai tudományos cikkek ismerete segítséget jelenthet.

- Pályamunka (elérhető pontszám 150 pont)

A pályamunkák értékelése a következő szempontok szerint történik: tartalom 100 pont, illusztráció 30

pont, felhasznált irodalom 20 pont.

A pályamunkáknál a versenybizottság az önálló kutatást, tényfeltárást, elemzéseket, gondolatokat, saját készítésű ábrákat, képeket, egyes témáknál a terepbejárást, felmérést, interjúkészítést, illetve saját számításokat stb. kiemelten értékeli. A pályamunka esetében célszerű a logikus szerkezet, a bevezetésben a kutatási célok, kérdések világos megfogalmazása, valamint a munka végén egy rövid összegző zárófejezet.

Harmadik forduló (döntő)

- Szóbeli (elérhető pontszám 100 pont).

Kérdések a pályamunka tartalmával, a felhasznált irodalommal, az illusztrációkkal kapcsolatban, valamint a közép- és emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek megfelelő témákból.

A verseny szervezése

Az első forduló időpontja: 2012. november 6. (kedd), 14 óra

- A fordulót az iskolák bonyolítják le.
- A feladatlapokat a szaktanárok (szaktanári munkaközösségek) értékelik központi javítási útmutató alapján.
- A feladatlapok közül csak azokat kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni, amelyek elérték a 150 pontot.
- A beküldött feladatlapok közül a továbbjutási létszámhatárnak legfeljebb a kétszeresét kitevő legjobbakat a versenybizottság felülvizsgálja, és az Oktatási Hivatal az iskolai ADAFOR programon keresztül **2012. november 30-ig** értesíti az érintett iskolákat az eredményekről. Ezek alapján csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy postára adni) **2013. február 8-ig**, akiknek a feladatlapja a felülvizítés után elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot. Az általános részben foglaltaknak megfelelően a határidő betartását a postabélyegző (kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett dolgozatokat és pályamunkákat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.

A második forduló időpontja: 2013. január 7. (hétfő), 10 óra

- A fordulót az Oktatási Hivatal szervezi a megyei kormányhivatalok segítségével.
- A dolgozatokat a versenybizottság értékeli központi javítási útmutató alapján.
- Az Oktatási Hivatal az ADAFOR programon keresztül **2013. február 8-ig** értesíti az érintett iskolákat a második forduló írásbeli részének eredményéről.
- A versenybizottság az első és második forduló feladatlapjainak és a pályamunkának az összesített pontszáma alapján – a lehetséges létszámhatáron belül szigorú szakmai szempontok szerint – választja ki a döntőbe jutó versenyzőket. Az összesített eredményről az Oktatási Hivatal az ADAFOR programon keresztül **2013. március 12-ig** értesíti az érintett iskolákat.

A harmadik forduló (döntő) időpontja: 2013. április 23. (kedd)

- A döntőt az Oktatási Hivatal szervezi az általa kijelölt helyszínen.
- A verseny végeredményét az első és második forduló feladatlap, a pályamunka és a döntő forduló pontszámának összesítése alapján kialakult sorrend adja. Pontazonosság esetén sorrendben a második forduló, majd az első forduló pontszáma határozza meg a helyezést.